

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๓๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เล่มที่ ๑๐

บทบรรณาธิการ

คำถาม หนังสือมอบอำนาจมีได้ระบุให้ผู้รับมอบอำนาจฟ้องและดำเนินคดีแทน จะนำพยานบุคคลมาสืบว่า ผู้รับมอบอำนาจมีอำนาจยื่นฟ้องต่อศาลหรือมีสิทธิดำเนินคดีแทน ผู้มอบอำนาจ ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๓๕๙/๒๕๖๑

การมอบอำนาจให้บุคคลใดเป็นผู้แทนตนในคดีต้องทำเป็นหนังสือตามนัย แห่ง พ.ร.บ.จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดี ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๒๖ ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา ๖๐ วรรคสอง และมาตรา ๘๐๑ วรรคหนึ่ง แห่ง ป.พ.พ. บัญญัติว่า ถ้าตัวแทน ได้มอบอำนาจทั่วไป ท่านว่าจะทำกิจใด ๆ ในทางจัดการแทนตัวการก็ย่อมทำได้ทุกอย่าง และวรรคสองบัญญัติว่า แต่การเช่นอย่างจะกล่าวต่อไปนี้ ท่านว่าหาอาจจะทำได้ไม่คือ... (๕) ยื่นฟ้องต่อศาล...อันเป็นบทกฎหมายจำกัดอำนาจของตัวแทนทั่วไปที่ว่าไม่มีอำนาจยื่นฟ้องคดี ต่อศาล เว้นแต่จะได้รับมอบอำนาจแต่เฉพาะการให้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลจากตัวการส่วนหนึ่ง

โจทก์บรรยายฟ้องและนำสืบว่า โจทก์มอบอำนาจให้ บ. ฟ้องและดำเนินคดีแทน โจทก์ ตามหนังสือมอบอำนาจและคำแปล ซึ่งเมื่อพิจารณาหนังสือมอบอำนาจดังกล่าว ระบุ ข้อความในการมอบอำนาจแต่เพียงว่า บ. มีสิทธิในการลงนามเอกสารดำเนินการทั้งหมด ของบริษัทสาขาทั้งภายในและภายนอกอันมีลักษณะเป็นการมอบอำนาจโดยไม่ระบุกิจการ โดยมีได้ระบุให้ บ. มีอำนาจยื่นฟ้องต่อศาล จึงเป็นหนังสือมอบอำนาจทั่วไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๘๐๑ วรรคหนึ่ง แม้โจทก์จะมี บ. มาเบิกความยืนยันว่าตามหนังสือมอบอำนาจ พยานมีสิทธิดำเนินคดีนี้แทนโจทก์ ก็เป็นการนำสืบพยานบุคคลเพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลง แก่ข้อพยานเอกสาร ซึ่งต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๙๔ (ข)

คำถาม การนำสืบว่า ผู้ประกอบธุรกิจมีหนังสือบอกกล่าวทวงถามผู้บริโภคที่ผิดนัด ชำระหนี้ ก่อนดำเนินการบังคับชำระหนี้ตามกฎหมายตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย จะนำสืบด้วยพยานบุคคลโดยไม่นำหนังสือทวงถามมาแสดงต่อศาลได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๗๓/๒๕๖๑ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค โดยกำหนดว่า ในการเรียกให้ชำระหนี้และติดตามทวงถามให้ชำระหนี้

ผู้ประกอบการธุรกิจต้องมีหนังสือแจ้งเตือนผู้บริโภคที่ผิคนัดชำระหนี้ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๒๐ วัน ก่อนดำเนินการบังคับชำระหนี้ตามกฎหมาย ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการให้ผู้ประกอบการธุรกิจใช้ปฏิบัติตาม ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยดังกล่าวจึงเป็นข้อเท็จจริง ไม่ใช่บทบัญญัติของกฎหมายที่ ป.วิ.พ. มาตรา ๙๔ บังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง โดยห้ามมิให้ศาลยอมรับฟังพยานบุคคลมาสืบแทนพยานเอกสาร เมื่อไม่สามารถนำเอกสารมาแสดงเมื่อโจทก์นำสืบโดยมี ย. ผู้มอบอำนาจช่วงจากโจทก์เบิกความว่า จำเลยเป็นหนี้บัตรเครดิตและหนี้สินเชื่อพร้อมใช้ตามสำเนาใบแจ้งยอดบัญชีโจทก์มีหนังสือบอกกล่าวทวงถามให้จำเลยชำระหนี้โดยชอบ และครบกำหนดจำเลยไม่ชำระหนี้ โจทก์จึงฟ้องจำเลย แม้โจทก์มิได้นำหนังสือทวงถามมาแสดงต่อศาล ก็รับฟังพยานบุคคลแทนพยานเอกสารได้ ไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๙๔ (ก) หรือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑

คำถาม พินัยกรรมระบุรายการทรัพย์สินแต่เพียงบ้าน โดยไม่ระบุถึงที่ดินที่บ้านตั้งอยู่ ผู้รับพินัยกรรมมีสิทธินำพยานมาสืบถึงความประสงค์ของผู้ตายว่า มีเจตนายกบ้านพร้อมที่ดินให้แก่ผู้รับพินัยกรรมด้วยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๕๐/๒๕๖๑ ผู้ตายทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินทั้งหมดให้แก่จำเลยโดยระบุรายการทรัพย์สินแต่เพียงบ้าน รถยนต์ และเงินฝาก โดยไม่ระบุถึงที่ดินที่บ้านตั้งอยู่ บ้านจะหมายความรวมถึงที่ดินพิพาทที่บ้านตั้งอยู่ด้วยหรือไม่ เป็นกรณีที่ความข้อใดข้อหนึ่งในพินัยกรรมอาจตีความได้เป็นหลายนัย ให้ถือเอาตามนัยที่จะสำเร็จผลตามความประสงค์ของผู้ทำพินัยกรรมนั้นได้ดีที่สุด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๘๔ จำเลยยอมมีสิทธินำพยานมาสืบถึงความประสงค์ของผู้ตายได้ไม่ใช่เป็นการนำสืบเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในเอกสาร ซึ่งต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๙๔

คำถาม โจทก์กล่าวอ้างว่าที่ดินและหุ่นซึ่งมีชื่อบุคคลอื่นอันเป็นเจ้าของทางทะเบียนนั้น เป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการทำมาหาได้ร่วมกันก็ดี เป็นสินสมรสก็ดี ภาระการพิสูจน์ถึงความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมกันหรือเป็นสินสมรสตกแก่คู่ความฝ่ายใด

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๒/๒๕๖๒ การแต่งงานอยู่กินกันสามีภริยาของ จ. กับ อ. เป็นการอยู่กินกันโดยมิได้จดทะเบียนสมรส อ. จึงมิใช่ภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของ จ. ต่อมาภายหลังได้แยกกันอยู่โดยการให้ชีวิตประจำวันของ อ. อยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ ส่วน จ. ประกอบธุรกิจและพักอาศัยอยู่ที่กรุงเทพมหานคร การที่โจทก์อ้างว่าที่ดินและหุ้นพิพาทของ จ. เป็นทรัพย์สินที่ อ. ทำมาหาได้ร่วมกันกับ จ. โดยเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมกัน ระหว่างสามีภริยาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ต้องได้ความว่า สามีภริยาต่างมีส่วนร่วมกันในการทำมาหาได้ในทรัพย์สินนั้นด้วยกัน หากว่าทรัพย์สินที่ได้มาในระหว่างเป็นสามีภริยาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ถือว่าสามีภริยาต่างมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นคนละครึ่งหนึ่ง ซึ่งแตกต่างไปจากเรื่องของสามีภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย เพราะกฎหมายบัญญัติถึงความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยาในเรื่องทรัพย์สินอันสามีภริยาได้มาระหว่างสมรสว่าเป็นสินสมรส โจทก์จึงมีภาระการพิสูจน์ในประเด็นนี้ให้เห็นการมีส่วนร่วมในการทำมาหาได้ของ อ. ด้วย

กองบัญชาการตำรวจสันติบาลซึ่งได้รับมอบหมายจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหนังสือตอบให้ศาลทราบว่าได้ทำการตรวจสอบค้นหาเอกสารการขอแปลงสัญชาติเป็นไทยของ จ. แล้วปรากฏว่าไม่พบเอกสารดังกล่าวแต่อย่างใด และไม่มีหลักฐานว่าอยู่ที่ใด เนื่องจากเอกสารดังกล่าวมีอายุกว่า ๔๐ ปี ซึ่งในห้วงเวลานั้นมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและย้ายที่ทำการหลายครั้ง เชื่อว่าอาจชำรุดหรือสูญหายในระหว่างขนย้าย กรณีดังกล่าวจึงเข้าหลักเกณฑ์ของ ป.วิ.พ. มาตรา ๙๓ (๒) ศาลย่อมมีอำนาจรับฟังสำเนาเอกสารได้

ทรัพย์สินพิพาทในส่วนที่เป็นที่ดินมีชื่อ จ. เป็นเจ้าของโฉนดที่ดินจึงได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานของกฎหมายว่าเป็นผู้มีสิทธิครอบครองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๗๓ ประกอบกับการที่ จ. มีชื่อเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดินอันเป็นเอกสารมหาชน ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำขึ้น กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าถูกต้องตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๒๗ จำเลยจึงได้ประโยชน์เพิ่มขึ้นจากข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณว่า จ. เป็นผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ร่วมทั้งในส่วนที่เป็นหุ้นพิพาทที่มีชื่อ จ. เป็นเจ้าของหุ้นตามทะเบียนหุ้น เมื่อโจทก์เป็นฝ่ายกล่าวอ้างว่าหุ้นพิพาทเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการทำมาหาได้ร่วมกันระหว่าง จ. กับ อ. ส่วนจำเลยให้การปฏิเสธภาระการพิสูจน์จึงตกแก่โจทก์เช่นกัน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๕๑/๒๕๖๑ ผู้ร้องสอดเป็นฝ่ายกล่าวอ้างข้อเท็จจริงเพื่อสนับสนุนคำร้องของตนว่า ที่ดินพิพาทเป็นสินสมรสระหว่างผู้ตายกับผู้ร้องสอด จำเลยให้การปฏิเสธว่าที่ดินพิพาทเป็นสินส่วนตัวของผู้ตาย ผู้ร้องสอดจึงมีภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้นตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๘๔/๑ และโฉนดที่ดินพิพาทเป็นเอกสารมหาชนมีชื่อผู้ตายเป็น

เจ้าของ ป.วิ.พ. มาตรา ๑๒๗ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นของแท้จริงและถูกต้อง เป็นหน้าที่ของคู่ความฝ่ายที่ถูกอ้างเอกสารนั้นมายันต้องนำสืบความไม่บริสุทธิ์หรือความไม่ถูกต้องแห่งเอกสารผู้ร้องสอดจึงต้องนำพยานหลักฐานมาสืบเพื่อให้เป็นไปตามภาระการพิสูจน์ และต้องหักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายดังกล่าวด้วย

เหตุที่ผู้ตายมีชื่อเป็นเจ้าของที่ดินเพียงผู้เดียวเนื่องจากผู้ตายได้รับการยกให้ที่ดินพิพาทจากบิดามารดา ผู้ตายครอบครองทำประโยชน์มากกว่า ๔๐ ปี ซึ่งเป็นเวลาก่อนที่ผู้ตายอยู่กินและจดทะเบียนสมรสกับผู้ร้องสอด ที่ดินพิพาทจึงเป็นทรัพย์สินที่ผู้ตายมีอยู่ก่อนสมรส เป็นสินส่วนตัวของผู้ตายตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๗๑ (๑) แม้เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ตายหลังจากผู้ตายจดทะเบียนสมรสกับผู้ร้องสอดแล้ว ก็ไม่มีผลทำให้ที่ดินพิพาทซึ่งเป็นสินส่วนตัวของผู้ตายกลับกลายเป็นทรัพย์สินที่ผู้ตายได้มาในระหว่างสมรสอันจะเป็นสินสมรสตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๗๔ (๑) เมื่อที่ดินพิพาทเป็นสินส่วนตัวของผู้ตาย ผู้ตายจึงมีสิทธิทำพินัยกรรมยกที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๓๖/๒๕๖๑ สำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นโดยนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทลงลายมือชื่อและประทับตราสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท เป็นเอกสารมหาชนซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับรอง หรือสำเนาอันรับรองถูกต้องแห่งเอกสารนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๒๗ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นของแท้จริงและถูกต้อง เป็นหน้าที่ของจำเลยทั้งสามซึ่งเป็นคู่ความฝ่ายที่ถูกอ้างเอกสารนั้นมายันต้องนำสืบความไม่บริสุทธิ์หรือความไม่ถูกต้องแห่งเอกสาร ทั้งให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นพยานหลักฐานอันถูกต้องตามข้อความที่ได้บันทึกไว้ในนั้นทุกประการ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๒๔ เมื่อสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นระบุว่าจำเลยที่ ๓ ถือหุ้น ๒,๒๕๐ หุ้น ตามจำนวนที่โจทก์อ้างว่าซื้อจากจำเลยที่ ๓ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นและกรรมการของบริษัทจำเลยที่ ๑ จึงมีหน้าที่นำสืบข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่เป็นจริงหรือไม่มีอยู่หรือความจริงเป็นเช่นใด ซึ่งเป็นการนำสืบถึงความเป็นมาอันแท้จริงว่าจำเลยที่ ๓ ถือหุ้นในบริษัทจำเลยที่ ๑ เพียง ๒๕๐ หุ้น มิใช่ ๒,๒๕๐ หุ้น ตามที่ปรากฏในสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นนั้น

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์
บรรณาธิการ